

УДК 342.951:632.95

НЕОБХІДНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ПЕСТИЦИДІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ**К.М. КРАВЦОВА,**асистент кафедри публічно-правових дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету,
м. Біла Церква, Україна

В статті розкрито мету адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів в сільському господарстві України, його завдання та функції. Автор доводить необхідність встановлення режиму безпечного обігу пестицидів у сільському господарстві України як одного з видів спеціальних адміністративно-правових режимів.

***Ключові слова:** мета адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів в сільському господарстві, завдання адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів в сільському господарстві; функції адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів в сільському господарстві; режим безпечного обігу пестицидів у сільському господарстві України, адміністративно-правовий режим.*

В статті розкрито необхідність, завдання адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів в сільському господарстві України, Автор доводить необхідність встановлення режиму безпечного обігу пестицидів у сільському господарстві України як одного з видів спеціальних адміністративно-правових режимів.

Проблему встановлення мети, завдань та функцій адміністративно-правового регулювання досліджували такі науковці: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Г.В. Атаманчук, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, В.В. Галунько, І.П. Голосніченко, Г.Г. Забарвний, Р. А. Калюжний, Л.В. Коваль, В. К. Колпаков, В.В. Конопльов, Ю. А. Тихомиров, В.К. Шкарупа та ін. Однак, слід відмітити, що на сьогодні залишаються майже не дослідженими питання щодо адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів у сільському господарстві України, особливо – з урахуванням специфіки об'єкта регулювання. Тому науковий аналіз цих питань є, безперечно, актуальним.

Метою адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів у сільському господарстві України є встановлення режиму безпечного обігу

пестицидів, тобто відсутності ризику їх застосування, що пов'язане із можливістю завдання шкоди навколишньому природному середовищу, здоров'ю людей і тварин, рослин, продукції сільського, лісового, водного господарства.

Д.М. Бахрах під правовим режимом пропонує розуміти систему норм, яка регулює діяльність, відносини між людьми з приводу певних об'єктів. Він розглядає правовий режим як комплекс суспільних відносин певного виду діяльності, що закріплений юридичними нормами та забезпечений сукупністю юридично-організаційних засобів. Наявність правового режиму, на думку Д.М. Бахраха, обумовлена специфічністю суспільних відносин, а також використанням особливих форм та методів діяльності, що відображаються в системі прав та обов'язків суб'єктів [2, с. 201].

Отже, під режимом безпечного обігу пестицидів у сільському господарстві України слід розуміти комплекс адміністративно-правових засобів, яким забезпечується порядок дій щодо поводження з пестицидами.

Мета адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів у сільському господарстві України конкретизується та знаходить розвиток у його завданнях. На мою думку, такими завданнями є: створення ефективної системи органів державної влади, які здійснюють контроль на всіх стадіях обігу пестицидів; розроблення та удосконалення стандартів екологічної безпеки обігу пестицидів; постійний моніторинг ринку пестицидів в Україні; надання об'єктивної інформації громадянам в сфері обігу пестицидів; підвищення ролі соціальної відповідальності виробників сільськогосподарської продукції, які застосовують пестициди.

В юридичній літературі обговорюються різні підходи з приводу класифікації функцій адміністративно-правового регулювання. Не вдаючись в наукову полеміку з приводу цього питання, зазначу, що можна буде використати поділ функцій на загальні, спеціальні та допоміжні [9, с. 116].

До функцій адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів у сільському господарстві України можна віднести такі: планування; прогнозування; організаційну; контрольну; правового забезпечення; координаційну; комунікативну; моніторингу (спостереження); обліку; інформаційно-аналітичну. Розглянемо їх детально.

Функція планування передбачає встановлення певних напрямків практичної діяльності уповноважених суб'єктів у сфері обігу пестицидів у сільському господарстві України. Наприклад, відповідно до Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки однією з цілей поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки у сфері обігу пестицидів, заплановані такі заходи: забезпечення екологічно збирання, перевезення, зберігання, оброблення та знешкодження не придатних до використання пестицидів тари від них; розроблення та здійснення заходів заміни особливо небезпечних хімічних

речовин, що утворюються і використовуються в процесі виробничої діяльності в основних секторах економіки, на екологічно безпечні, забезпечення їх безпечного вилучення заміни), транспортування та зберігання [10].

Прогностична функція адміністративно-правового регулювання у сфері обігу пестицидів у сільському господарстві України полягає у передбаченні уповноваженими особами певного перебігу майбутніх подій. Наприклад, виявлення негативних наслідків щодо здоров'я людини певних видів пестицидів прогнозовано призведе до їх заборони, а в подальшому може привести і щодо здороження сільськогосподарської продукції. Такому розвитку подій можна запобігти, наприклад застосовуючи механізм дотацій сільського господарства.

Організаційна функція передбачає такий розподіл обов'язків між виконавцями, який би забезпечив ефективну реалізацію компетенцій як однієї особи так і в цілому органу виконавчої влади. Наприклад, Міністерство екології та природних ресурсів України з метою організації своєї діяльності: організовує планово-фінансову роботу в апараті, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку; забезпечує міжнародне співробітництво у межах своїх повноважень, вивчення, узагальнення і поширення міжнародного досвіду, організацію виконання зобов'язань України відповідно до міжнародних угод з питань, що належать до його компетенції [11].

Функція правового забезпечення передбачає прийняття уповноваженими органами підзаконних нормативно-правових актів у сфері обігу пестицидів, що має здійснюватися з метою упорядкування адміністративно правових відносин. Зокрема, Міністерство екології та природних ресурсів України у сфері контролю за дотриманням природоохоронного законодавства забезпечує нормативно-правове регулювання з питань щодо: – організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання, органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства та законодавства з питань екологічної безпеки; – взаємодії Державної екологічної інспекції України з іншими органами державного контролю [11].

Функція координації повинна сприяти налагодженню взаємодії між самими органами державної влади уповноваженими у сфері обігу пестицидів, а також між ними та фізичними і юридичними особами, міжнародними урядовими та неурядовими організаціями. Зокрема, Міністерство екології та природних ресурсів України, у процесі виконання покладених на нього завдань, взаємодіє в установленому порядку з іншими органами виконавчої влади, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, з органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, підприємствами, установами, організаціями, всеукраїнськими об'єднаннями профспілок і

всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців Мінприроди України. У разі потреби - видає разом з іншими органами виконавчої влади спільні акти [11]. Також, координацію діяльності суб'єктів системи моніторингу, розгляду поточних питань, пов'язаних з проведенням моніторингу довкілля, здійснює міжвідомча комісія з питань моніторингу довкілля із секціями за відповідними напрямками, склад та положення про яку затверджуються Кабінетом Міністрів України [12].

Комунікативна функція на сьогодні є однією з провідних в адміністративно-правовому регулюванні. Однак, при всьому, акцентуючи увагу на належній її реалізації органами виконавчої влади, слід констатувати відсутність достатнього «діалогу» між «владою» та приватними особами у сфері обігу пестицидів. Наприклад, Постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 року № 705 затверджено перелік платних адміністративних послуг, які надаються Міністерством екології та природних ресурсів [14].

Функція контролю у сфері обігу пестицидів полягає у здійсненні державного нагляду та державного контролю, а також притягненні до відповідальності осіб винних у порушенні законодавства про пестициди. Функція обліку передбачає збирання, зберігання обробку аналіз та відомостей у сфері обігу пестицидів. Відповідно до статті 14 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» порядок державного обліку наявності та використання пестицидів і агрохімікатів, обсяги інформації та органи, яким така інформація подається, визначаються Кабінетом Міністрів України [16].

Інформаційно-аналітична функція передбачає надання уповноваженими органами у сфері обігу пестицидів інформаційних послуг. Ці органи зобов'язані діяти в межах Законів України «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації». Міністерство екології та природних ресурсів України забезпечує інформування громадськості про формування та реалізацію державної політики у відповідній сфері; інформує та надає роз'яснення щодо здійснення державної політики у відповідній сфері, сприяє розвитку екологічної освіти та екологічному вихованню населення; організовує прийом громадян, забезпечує розгляд звернень громадян, запитів та звернень народних депутатів України [11]. В розвиток цього положення закону Міністерство екології та природних ресурсів України затвердило Порядок розгляду запитів на публічну інформацію, що надійшли до Мінприроди від 3 лютого 2012 року № 42 [17].

Враховуючи зазначене вище, слід зазначити, що всі функції взаємодіють між собою та взаємопов'язані, оскільки складають єдину систему та є її елементами. Враховуючи специфіку об'єкту адміністративно-правового регулювання функції проявляють зовнішні властивості уповноважених суб'єктів у сфері обігу пестицидів, визначають їх регулюючий вплив. Крім того, дослідження функцій адміністративно-правового регулювання обігу пестицидів у сільському господарстві України повинно орієнтуватися на оптимізацію взаємодії між керуючими суб'єктами та приватними особами.

Література

1. Пирожкова Ю.В. Адміністративно-правове регулювання у сфері автомобілебудування в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Юлія Володимирівна Пирожкова. – Ірпінь, 2007. – 20 [11] с.
2. Бахрах Д. Н. Административное право : учебник [для вузов] / Д.Н.Бахрах. – М. : Изд-во БЕК, 1999. – 368 с.
3. Административное право Украины: Учебник для студ. вузов юрид. спец. / Ю.П. Битяк. – Х.: Право, 2003. – 576 с.
4. Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України «Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки» від 25 травня 2011 року № 577-р // Урядовий кур'єр. –2011. – 27 липня. – № 135.
5. Затверджено Указом Президента України «Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України» від 13 квітня 2011 року № 452/2011 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 44. – Ст. 129.– Стаття 2949.
6. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України «Положення про державну систему моніторингу довкілля» від 30 березня 1998 року № 391 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – Ст. 91.
7. Майданник О. Парламентський контроль за функціонуванням виконавчої влади в Україні: питання теорії / О. Майданник // Право України.– 2010. – № 5. – С. 102-108.
8. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України «Перелік платних адміністративних послуг, які надаються Міністерством екології та природних ресурсів» від 1 червня 2011 року № 705 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 51. – Ст. 108.

Необходимость административно-правового регулирования обращения пестицидов в сельском хозяйстве Украины

Кравцова К.М.

В статье раскрыта цель административно-правового регулирования обращения пестицидов в сельском хозяйстве Украины, его задания и функции. Автор доводит необходимость установления режима безопасного обращения пестицидов в сельском хозяйстве Украины как одного из видов специальных административно-правовых режимов.

Ключевые слова: *цель административно-правового регулирования обращения пестицидов в сельском хозяйстве, задание административно-правового регулирования обращению пестицидов в сельском хозяйстве; функции административно-правового регулирования обращения пестицидов в*

сельском хозяйстве; режим безопасного обращения пестицидов в сельском хозяйстве Украины, административно-правовой.

A necessity of the administrative-legal adjusting of turnover of pesticides is for agriculture of Ukraine

Kravtsova K.M.

In the article the aim of the administrative-legal adjusting of turnover of pesticides is exposed in agriculture of Ukraine, his task and function. An author leads to the necessity of establishment of the mode of safe turnover of pesticides for agriculture of Ukraine as one of types of the dedicated administrative-legal modes.

Keywords: *aim of the administrative-legal adjusting of turnover of pesticides in agriculture, task of the адміністративно-правового adjusting to turnover of pesticides in agriculture; functions of the адміністративно-правового adjusting of turnover of pesticides are in agriculture; mode of safe turnover of pesticides in agriculture of Ukraine, administrative-legal.*